

Seventeen & Homo sexualis

Kenzaburo Oë bij Meulenhoff:

Het eigen lot
Seventeen & Homo sexualis

Kenzaburo Oë

Seventeen & Homo sexualis

Roman & Novelle

Vertaald uit het Japans en van een nawoord voorzien
door Luk Van Haute

MEULENHOF

Deze vertaling werd mede mogelijk gemaakt dankzij een subsidie van Literatuur Vlaanderen.

Eerste druk 1995

Tweede, gewijzigde druk 2021

ISBN 978-90-290-9465-8

ISBN 978-94-023-1720-6 (e-book)

NUR 302

Oorspronkelijke titels: *Sevuntiin*, *Seiji shōnen shisu* (*Sevuntiin dainibu*) en *Seiteki ningen*

De vertaling is gebaseerd op de versie in *Ōe Kenzaburō zenshōsetsu 3* (Kodansha, 2018)

Voor het citaat van T.S. Eliot in Deel 1 van *Seventeen* is de vertaling gebruikt van Paul Claes, *Gedichten 1917-1930*, Koppernik 2019

Omslagontwerp: DPS Design & Prepress Studio

Omslagbeeld: © Ray Morimura

Zetwerk: Mat-Zet bv, Huizen

Sevuntiin en *Seiji shōnen shisu* (*Sevuntiin dainibu*) © 1961 Kenzaburo Oë. All rights reserved

Seiteki ningen © 1963 Kenzaburo Oë. All rights reserved

© 1995, 2021 Nederlandse vertaling Luk Van Haute en Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Seventeen	7
DEEL I: <i>Seventeen</i>	9
DEEL II: <i>De dood van een jonge extremist</i>	77
Homo sexualis	175
Noten	283
Nawoord	287

Seventeen

DEEL I

Seventeen

Een

Vandaag is het mijn verjaardag. Zeventien jaar oud ben ik nu, een 'Seventeen'. Bij mij thuis heeft niemand er erg in dat het mijn verjaardag is. Vader niet, moeder niet, en mijn broer al evenmin. Of ze doen alsof ze er geen erg in hebben. Zelf houd ik ook maar mijn mond. Tegen de avond komt mijn zus thuis van haar werk. Ze is verpleegster in het Militair Ziekenhuis. Ik heb me net helemaal ingezeept wanneer ze de badkamer binnenkomt. 'Zeventien, hè, krijg je geen zin om je eigen vlees te betasten?'

Mijn zus is geweldig bijziend en uit schaamte voor haar bril heeft ze allang alle huwelijksplannen laten varen. Daarom is ze maar in het Militair Ziekenhuis gaan werken. Verder doet ze niets anders dan boeken lezen, als met de moeder wanhoop, ook al worden haar ogen er alleen maar slechter van. Wat ze tegen me zei, was vast ook uit een boek gejat. Maar zij is de enige van het gezin die zich tenminste mijn verjaardag herinnert. Terwijl ik me was, voel ik me zo toch iets minder eenzaam. Door terug te denken aan de woorden van mijn zus, rijst mijn geslachtsorgaan plotseling op vanuit het zeepsop. Ik ga de badkamerdeur op slot doen.

Ik lijk wel de hele tijd erecties te hebben. Ik hou van erec-

ties. Ik hou van het gevoel dat mijn hele lichaam dan lijkt te branden van energie. En ik hou ervan mijn geslachtsorgaan in staat van erectie te bekijken. Ik ga zitten en zeep me nogmaals in van top tot teen. Dan masturbeer ik. Mijn eerste zelfbevlekking als zeventienjarige.

In het begin vroeg ik me af of masturberen niet schadelijk was voor de gezondheid. Ik ben toen in een boekhandel in seksuologische werken gaan snuffelen en kwam te weten dat alleen een schuldgevoel over masturbatie nadelige gevolgen kan hebben, wat een enorme bevrijding was. Het geslachtsorgaan van een volwassene, zo'n roodzwart ding dat er, ontgaan van de voorhuid, spiernaakt uitziet, vind ik vies. En het geslachtsorgaan van een kind, net een onrijp plantje, vind ik al even vies. Maar mijn geslachtsorgaan in deze toestand die masturberen mogelijk maakt, dat is mijn geliefde geslacht, mijn eigen geslacht. Als ik wil, kan ik de voorhuid neertrekken, maar als ik een erectie heb, hul ik ze om de rozerode eikel als een losse trui, en daar maak ik gebruik van om het van hitte gesmolten smegma tot smeermiddel te maken. Toen de schoolarts het in de les gezondheidsleer eens had over het verwijderen van smegma, lachten alle leerlingen. Omdat ze allemaal masturberen natuurlijk, en het smegma zich dus nooit ophoopt. Ik ben inmiddels een meester in het masturberen. Ik heb zelfs een techniek uitgevonden waarbij ik op het moment van ejaculatie de top van de voorhuid dichtknijp als de hals van een zak en het sperma daarin opvang. Bovendien heb ik een gat gemaakt in een broekzak. Als ik die broek draag, kan ik zelfs tijdens de les masturberen.

Ik trek me af terwijl ik me een artikel voor de geest haal dat ik op de extra kleurenpagina van een damesblad heb gelezen. Hierin bekende een man hoe hij in de huwelijksnacht zijn vrouw buikvliesontsteking had bezorgd doordat hij met

zijn penis haar schede had doorboord. Mijn stijve geslacht is nu gehuld in de witte, zachte voorhuid, waarover een blauwe schaduw hangt. Het is strak gespannen, krachtig en mooi als een raket. En op mijn strelende arm, zo zie ik nu voor het eerst, beginnen zich spieren te ontwikkelen. Ik staar een poosje afwezig naar mijn prille spieren, die eruitzien als een rubber vlies. Ik betast ze. Het zijn mijn spieren, het zijn echt mijn spieren. Dit maakt me blij en ik glimlach. Ik ben een Seventeen, een argeloos wezen. De deltaspiers op mijn schouders, de biceps op mijn armen, de quadriceps op mijn dijen, het zijn allemaal nog jonge, kinderlijke spieren. Maar het zijn spieren die zullen groeien en gaandeweg in alle vrijheid groot en hard zullen worden.

Ik overweeg om vader een expander of halters te vragen voor mijn verjaardag. Maar vader is een gierigaard. Hij zal er vast tegen opzien geld uit te geven aan trainingsspullen. De hitte van de stoom en de zachtheid van de zeepbellen brengen me echter zo in vervoering dat ik vader toch denk te kunnen overtuigen. Tegen de zomer zullen mijn spieren krachtig en volop ontwikkeld zijn. Ze zullen de blik trekken van de meisjes op het strand. Ze zullen vurige wortels van respect planten in het hart van de jongens uit de klas. De zilte zeebries, het hete zand, zonnebrandcrème gesmeerd op gebronsde huid, de lijfgeur van mij en mijn vrienden, het gekrijs van de naakte menigte die baadt in het zeewater. Te midden van dit alles stort ik opeens, heel alleen en in stilte, in een afgrond van gelukzalige duizeling. Aah, aah... Ik doe mijn ogen dicht. Een moment lang verstijft het hete, harde geslacht in mijn omknelling, waarna het sperma krachtig wegschiet. Ik voel het over mijn hele handpalm stromen. Ondertussen ben ik me bewust van de zee binnen in mij, waarin onder de heldere hemel van deze zomerse middag de uitgelaten, naakte menigte nu in alle rust en stilte baadt.

Dan valt over die innerlijke zee de kilte van een herfstnamiddag. Ik bibber en doe mijn ogen open.

Het sperma is over de hele vloer van de badkamer gespat. Op slag is het niet meer dan een kille, nietszeggende witte smurrie, die niet langer aanvoelt als mijn sperma. Om het weg te spoelen, sproei ik overal heet water. Tussen de kieren van de planken blijven sponzige kloddertjes steken die ik maar niet weg krijg. Wie weet raakt mijn zus wel zwanger als ze er met haar achterste op gaat zitten. Dat zou incest zijn. En mijn zus zou een vies, gek wijf worden. Ik blijf water sproeien. Al vlug koelt mijn lichaam af en voel ik rillingen opkomen. Ik klim in de badkuip, spetter wat met het hete water en sta meteen weer op. Als ik te lang in de badkamer blijf, krijgt moeder vast argwaan. En dan komt haar sarcasme: 'Tot vorig jaar meed dit joch water als de pest. Vanwaar nu die belangstelling voor het bad, vraag ik me af.'

Geërgerd doe ik stilletjes de deur van het slot. Weg is het geluksgevoel dat samen met het orgasme zowel van binnen als van buitenaf opwelde en alles verdrong. Weg is de vriendschap die ik voelde voor volslagen onbekenden. Weg is het gevoel van symbiose. Zodra ik de badkamer verlaat, blijven alle restanten ervan opgesloten in de stoom, die vaag naar sperma ruikt. In het kamertje waar ik me aankleed, hangt een grote spiegel aan de muur. Ik bekijk mijn droevige zelf zoals ik daar sta, naakt en alleen in de gele gloed.

Ik ben echt wel een droevige Seventeen. Mijn geslachtsorgaan is verschrompeld in een onderbuik waarop alleen dunne sprietjes haar groeien en doet mijn voorhuid ineenkrimpen tot een gerimpelde, blauwzwarte rups. Het heeft water en sperma opgezogen en hangt er nat en druilerig bij. Alleen mijn teelballen zijn door het hete water uitgerekt en lijken wel tot mijn knieën te reiken. Het ziet er niet uit. Met het licht in de rug lijkt het lichaam in de spiegel bovendien uit

louter vel en been te bestaan en allerm minst uit spieren. In de badkamer was de belichting simpelweg flatterend geweest. Ik ben teleurgesteld. Volkomen terneergedrukt trek ik mijn hemd aan. Mijn hoofd komt uit het hemd tevoorschijn en staart me aan. Ik ga dichterbij de spiegel staan en bestudeer mijn gezicht. Het is afstotelijk. Het is niet zomaar lelijk of vaal, mijn gezicht is ronduit afstotelijk. Om te beginnen is de huid te dik. Wit en dik, net een varkenssnuit. Ik hou van een atletisch gezicht, met de fijne getinte huid strak gespannen om een solide beenderstructuur, maar onder mijn huid zitten grote massa's vlees en vet samengepakt. Zo ontstaat de indruk dat alleen mijn hoofd dik is. Dan is er mijn smalle voorhoofd. Alsof het van zichzelf nog niet smal genoeg is, maakt mijn welige, stugge haar dat het er nog smaller uitziet. Mijn wangen zijn pafferig. Alleen mijn lippen zijn klein en rood, als bij een meisje. Mijn wenkbrauwen zijn kort en borstelig, zonder duidelijke vorm. Mijn ogen zien er venijnig uit, met dat vele wit om de kleine irissen. En dan mijn oren, dat zijn van die oren met vlezige lellen die in een rechte hoek uit mijn hoofd spruiten. Mijn gezicht lijkt te grienen van schaamte omdat het er zo vrouwelijk en slap uitziet. Telkens als ik op de foto moet, ben ik helemaal moedeloos. Vooral de klassenfoto's leveren zulke deprimerende kiekjes op dat ik het zowat besterf. De fotograaf retoucheert mijn gezicht steevast om het presentabel te maken.

Ik blijf mijn gezicht in de spiegel observeren en krijg de neiging om te gaan kreunen. Het is nu grauw geworden. Dat is de gelaatskleur van een verstokte rukker. Wellicht ben ik op straat en op school een lopende advertentie voor het feit dat ik me voortdurend aftrek. Wellicht hebben de anderen als ze me zien meteen door dat ik een masturbatieverslaving heb. Wellicht doorzien ze het allemaal, telkens als ze mijn grote, chagrijnige neus zien: 'Kijk, daar heb je er eentje die

je-weet-wel doet.’ En wellicht roddelen ze daar dan met z’n allen over. Het gevoel van toen ik dacht dat masturbatie schadelijk was, bekruipt me nu weer. Als ik er zo eens over nadenk, is de situatie er sindsdien nog geen greintje op vooruitgegaan. Met ‘de situatie’ bedoel ik dat ik me dood-schaam bij het idee dat de anderen te weten komen dat ik masturbeer. Ach, de anderen zullen me bekijken en spuwen, alsof ze een walgelijk schepsel zien. Ze zullen dingen zeggen als: ‘Dat kereltje is een verstokte rukker. Kijk eens naar de kleur van dat gezicht, de troebelheid van die ogen.’ Ik kan ze wel vermoorden. Ik zou ze allemaal, de een na de ander, willen doodschieten met een machinegeweer. Ik probeer het hardop te zeggen: ‘Ik wil ze vermoorden. Ik wil ze allemaal, de een na de ander, doodschieten met een machinegeweer. Ach, had ik maar een machinegeweer.’ Maar mijn stem is te zwak. De ademstoten zetten zich niet om in klanken, ze doen alleen de spiegel beslaan, zodat mijn van woede zierende gezicht op slag verborgen zit achter een wazige, vuile mist. Nijdig stel ik me voor wat een verlossing, wat een bevrijding het zou zijn als mijn gezicht op deze wijze verborgen kon blijven voor de ogen van de anderen, die me zo uitlachen.

Maar een dergelijk mirakel zal nooit plaatsvinden. Ik zal voor eeuwig een verstokte rukker zijn, open en bloot voor de ogen van de anderen. Ik ben een Seventeen die niets anders doet dan je-weet-wel. Ik besef plotseling dat dit toch wel de eerste keer in mijn leven is dat ik zo’n ellendige verjaardag beleef. En de me nog resterende verjaardagen zullen allemaal even ellendig of nog erger zijn. Een juist voorgevoel, daar twijfel ik niet aan. Had ik maar niet gemasturbeerd, beklaag ik me. Mijn hoofd doet pijn. Moedeloos begin ik ‘Oh! Carol’ te neuriën en trek haastig mijn overige kleren aan. Je doet me pijn, en je doet me huilen, maar als je

me verlaat, ga ik zeker dood. Oh, Oh Carol, je bent zo wreed voor mij!

Tijdens het avondeten rept niemand over mijn verjaardag. Ook mijn zus vertikt het om zelfs maar haar opmerking van daarnet in de badkamer te herhalen. Ik beseft dat ik op deze zeventiende verjaardag hoe dan ook geen gelukwensen meer hoeft te verwachten. In ons gezin is het trouwens niet de gewoonte om tijdens de maaltijd te praten. Vader, onderdirecteur van een particuliere middelbare school, heeft daar een hekel aan. Als gezin praten tijdens het eten is volgens hem een vulgaire gewoonte en dus onduldbaar. Zelf voel ik me ook niet geroepen om er mijn ongenoegen over te uiten dat iedereen stilzwijgend zijn avondmaal nuttigt. Het masturberen heeft me blijkbaar moe gemaakt, want mijn hoofdbonst en ik voel me een Seventeen waar de schunnigheid van afdruipt. Ik begin het nu zelf billijk te vinden dat mijn verjaardag net als elke andere dag wordt onthaald op kille onverschilligheid. Na het avondeten zit ik sloom van mijn thee te nippen en pikante, rode Koreaanse pickles te knabbelen, zonder aan mijn verjaardag of aan een expander te denken. Maar wie weet is er ergens in een hoekje van mijn hart toch nog een stukje overgebleven dat belang hecht aan het feit dat het mijn verjaardag is.

Ik lees en herlees de avondeditie van de krant, kijk zijdelings tv en ondertussen knabbel ik Koreaanse pickles en nip van mijn thee. Terwijl ik terugdenk aan een rijzige Koreaanse klasgenoot uit het begin van mijn middelbareschooltijd op het platteland die me voortdurend treiterde ‘omdat ik zo’n papkindje was’, knabbel ik pickles en nip van mijn thee. Het tv-journaal brengt een boodschap van de kroonprins en -prinses ter gelegenheid van hun reis naar het buitenland. De sluwe ogen van de kroonprins lijken op een punt ergens heel in de verte gericht. Hij zegt iets in de trant van: ‘Wij

zullen ons best doen om aan de verwachtingen van alle burgers te voldoen.’ Aan zijn zijde glimlacht de prinses ietwat krampachtig. Ze richt haar blik op ons, de burgers. Vol afkeer mompel ik tegen mezelf: ‘De belastingdief en zijn afgezaagde praatjes. Ik verwacht helemaal niets.’

Mijn zus, die op dat moment naast de tv een pocket ligt te lezen, veert met een enorme kracht overeind en snauwt me toe. “Belastingdief”? Hoezo? Wie verkoopt er hier afgezaagde praatjes?

Ik deins even terug en krijg het gevoel dat ik iets ergs heb gezegd. Vader kijkt echter geheel ongeïnteresseerd de andere kant op en blaast de rook van zijn sigaret uit. Mijn oudere broer, die voor een televisieomroep werkt, monteert een modelvliegtuigje en heeft nergens anders aandacht voor. Moeder is bezig in de keuken en is met haar hoofd gedraaid als verdwaasd aan het televisiescherm gekluisterd. Kortom, niemand geeft een moer om de discussie tussen mijn zus en mij. Ik vind me hoe langer hoe meer op en geef mijn zus lik op stuk.

‘De belastingdieven zijn de kroonprins en zijn vrouw. Wij verwachten niets van die lui. En er zijn nog meer belastingdieven, de Zelfverdedigingstroepen op kop. Besef je dat dan niet? Je zit er met je neus zo dicht op dat je het niet meer ziet.’

‘Zijne hoogheid de kroonprins en zijn echtgenote daargelaten...’ Nadat mijn zus de nauwe ogen achter haar brillenglazen op mij heeft gefixeerd, fluistert ze doodkalm: ‘Waarom zouden de Zelfverdedigingstroepen belastingdieven zijn? Stel dat er geen Zelfverdedigingstroepen waren, stel dat er evenmin Amerikaanse troepen in Japan gestationeerd waren. Hoe zou het dan zitten met Japans veiligheid, denk je? En wat met de jongere zonen uit boerengezinnen? Als die niet aan het werk kunnen bij de Zelfverdedigingstroepen, waar dan wel?’

Ik sta met de mond vol tanden. Mijn school is de meest progressieve van heel Tokio. Er worden betogingen gehouden en dat soort dingen. Telkens als mijn klasgenoten kwaadspreken over de Zelfverdedigingstroepen, neem ik de verdediging van de troepen op me, omdat ik een zus heb die in het Militair Ziekenhuis werkt. Toch wil ik eigenlijk liever bij de linkerrijde horen. Emotioneel gesproken voel ik me ook beter thuis bij links. Ik heb deelgenomen aan betogingen en ik heb een ingezonden brief geschreven voor de schoolkrant waarin ik pleit voor deelname van scholieren aan het verzet tegen de Amerikaanse legerbases. Hiervoor ben ik op het matje geroepen bij de leraar maatschappijleer, die adviseur is van de krant. Maar hoe ik ook zoek naar woorden om mijn zus van replek te dienen, er schiet me niets te binnen.

‘Dat is de officiële uitleg. Die sukkel van de Liberaal-Democratische Partij beweren steevast hetzelfde. Het is hun stokpaardje om het volk te belazeren,’ bluf ik, mijn neus ophalend. ‘Praatjes van simpele geesten, die op die manier probleemloos door de belastingdieven beduveld worden.’

‘Laat mijn geest dan simpel zijn, antwoord jij maar eens op mijn simpele vraag met jouw gesofisticeerde geest. Stel dat alle buitenlandse strijdkrachten zich uit Japan terugtrekken en de Japanse Zelfverdedigingstroepen ook ontbonden worden. Het Japanse grondgebied wordt dan een militair vacuüm. Hoe, om maar een voorbeeld te geven, denk je dan met Zuid-Korea tot een relatie te komen die in Japans voordeel is? Dat land neemt nu nog steeds Japanse vissersboten in beslag bij de Syngman Rhee-lijn.* Wat kun je doen tegen een of andere mogendheid die een legermacht, hoe klein ook, in Japan laat landen, als je helemaal geen militaire middelen hebt?’

‘Dan roep je toch gewoon hulp in van de VN? Afgezien

van Zuid-Korea is die dreiging van een kleine legermacht uit een of ander land trouwens een schijnargument. Geen enkel land zal Japan binnenvallen. Het gaat om een hypothetische vijand.'

'De VN zijn nu ook weer niet zo almachtig. Het gaat niet om invasies vanaf Mars. Een land hier op aarde dat ons met een leger komt aanvallen, heeft ook zijn belangen in de VN, en de VN zullen niet altijd zo lief zijn om alleen aan Japan te denken. Kijk bovendien maar eens naar de oorlog in Korea, of de conflicten in allerlei uithoeken van Afrika. Als de blauwhelmen tussenbeide komen, is de oorlog al begonnen. Drie dagen oorlogvoering op Japanse bodem betekent voor een heleboel Japanners de dood. Voor die dode Japanners hebben de blauwhelmen al geen zin meer. Of een bepaalde mogendheid in Japan al dan niet een basis heeft, maakt in het Verre Oosten een groot verschil. Als Amerika zich terugtrok, zouden de linksen, om hun ongerustheid kwijt te raken, toch geneigd zijn het Sovjetleger uit te nodigen om bases op te richten? Ik kom bij gelegenheid in contact met Amerikaanse soldaten, weliswaar heel af en toe, maar meer dan jij in elk geval, en al met al vind ik de aanwezigheid van buitenlandse strijdkrachten in Japan geen goede zaak. Het zou veel beter zijn de Japanse Zelfverdedigingstroepen uit te bouwen. Veel jongens uit boerendorpen zouden hiermee ook gespaard blijven van de werkloosheid.'

Ik voel dat ik het onderspit moet delven en dat maakt me nijdig. Ik verlies niet graag, en daarbij wordt mijn standpunt verondersteld correct te zijn. Als ik op school met vrienden praat, worden meningen als die van mijn zus altijd probleemloos de grond in geboord. Normaal gesproken zou ik nu dus ook mijn gelijk moeten halen. Verdomme, die vrouwelijke slimmigheid, hits ik mezelf op. Dat herbewapening gerechtvaardigd zou zijn en zo, is nooit bij me opgekomen.

‘Het is omdat het huidige conservatieve kabinet niet deugt dat de jongste zonen uit boerendorpen werkloos zijn,’ zeg ik opgewonden. ‘En de werklozen die gecreëerd zijn door die slechte politiek worden nu gewoon opnieuw misbruikt voor even slechte politieke doeleinden.’

‘Maar de naoorlogse wederopbouw en de economische vooruitgang, die zijn tot stand gekomen onder dat conservatieve kabinet dat jij zo slecht noemt.’ Mijn zus vertoont van haar kant geen spoor van opwinding. ‘De conservatieve regering zorgt voor welvaart in Japan. Hoe je het ook wendt of keert, dat is uiteindelijk de realiteit, of niet soms? Het is toch daarom dat de meerderheid van de Japanners voor die partij stemt?’

‘Ik schijt op de huidige welvaart van de Japanners. Ik schijt op Japanners die bij de verkiezingen op de conservatieve partij stemmen. Ze zijn gewoon walgelijk,’ schreeuw ik. Er lopen tranen over mijn wangen. Ik kom tot het pijnlijke besef dat ik een onwetende dwaas ben. ‘Zo mag Japan gerust in elkaar storten. Zulke Japanners mogen allemaal creperen.’

Mijn zus aarzelt heel even. Als een kat die speelt met een muis die ze heeft neergeslagen, kijkt ze vervolgens met die koele ogen van haar naar mijn gezicht, dat foeilelijk is door al die tranen. Dan slaat ze haar blik neer en doet alsof ze de krant leest, terwijl ze zegt: ‘Als je er zo over denkt, ben je tenminste consequent. Ik vind de linksen leep. Ze werpen zich op als hoeders van de democratie, maar tezelfdertijd respecteren ze het parlementaire systeem niet. Ze wijten alles en nog wat aan de tirannie van de meerderheidspartij. Ze zeggen dat ze “tegen de herbewapening zijn”, dat het “een schending van de grondwet” is, maar ze ondernemen niets om de manschappen van de Zelfverdedigingstroepen een andere baan aan te bieden. Ik vind hen ongeloofwaardig en

heb het gevoel dat ze louter “anti” willen zijn. Het zoete sap dat met de mixer van de conservatieve regering is bereid, drinken ze lustig op en alleen van het bittere sap geven ze die regering de schuld. We zouden bij de volgende verkiezingen de macht eens in handen van de progressieve partijen moeten geven. Ik wil wel eens zien of ze de Amerikaanse troepen van de bases zullen jagen en de Zelfverdedigingstroepen ontbinden, en of ze de belastingen zullen verlagen en de werkloosheid doen verdwijnen, en of de economie dan nog zo snel zal groeien. Ik vind het persoonlijk ook niet leuk om veracht te worden om mijn baan als verpleegster bij de troepen. Eerlijk gezegd, ik zou maar wat graag een gewetensvolle, progressieve arbeidster kunnen zijn...’

Mijn tranen zijn afdoend bewijs dat de schaamte als lood in mij is gepompt, van mijn mond tot mijn anus. Ik dacht dat ik de bodem al had bereikt met mijn wrevel en teleurstelling tegenover mijn broer en mijn vader, die onze discussie volkomen onverschillig aan zich laten voorbijgaan, maar dit gevoel drukt me nog wat meer de put in. Hoewel zijn zoon huilt, bladert vader doodgemoedereerd verder in zijn krant. Volgens hem stelt een dergelijke houding Amerikaans liberalisme voor. Op de particuliere school waar hij werkt, staat hij die Amerikaans-liberale opvoeding ook voor. Onder geen beding oefent hij dwang uit op de leerlingen of mengt hij zich in hun problemen, en daar gaat hij prat op.

Ik heb gehoord van een jongen die is overgekomen van vaders school dat de leerlingen hem minachten en haten. Hij wordt beschouwd als een leraar op wie je niet kunt rekenen. Er werden eens twintig leerlingen op vaders school betrapt bij zedendelicten. Het kwam in de krant, maar vader verklaarde onaangedaan dat het ‘volgens zijn persoonlijke overtuiging als liberaal ontoelaatbaar is leerlingen na school-

tijd aan banden te leggen'. Dat is toch een onverantwoord principe? Scholieren van mijn leeftijd zijn wel eens opstandig en frivool, maar ze hebben vooral behoefte aan leraren die hun steun en toeverlaat zijn als ze problemen hebben. Zelf zou ik soms ook liever hebben dat hij zich bemoeide met mijn problemen. Dat mag zelfs een beetje vitterig zijn. Zijn huidige manier van doen mag dan de Amerikaans-liberale stijl voorstellen, hij lijkt wel een vreemde in plaats van een vader. Mijn vader heeft geen academische scholing gehad. Hij is een autodidact die in tal van baantjes zijn portie kommer en kwel heeft gekend. Na het behalen van zijn lesbevoegdheid kwam hij op zijn huidige post terecht en die positie wil hij nu koste wat kost veiligstellen door zo min mogelijk met andere mensen te maken te hebben. Hij is bang door toedoen van anderen in moeilijkheden te komen of verwickeld te raken in andermans conflicten, en zo opnieuw een hard leven te moeten leiden onder aan de ladder. Dat pantser van zijn instinct tot zelfbehoud legt hij zelfs voor zijn zoon niet af. Al wat hij doet is afstandelijke, koele kritiek leveren, zonder emoties te tonen, om zich toch maar niet bloot te geven en zijn waardigheid te verliezen. Ook nu zal vader wel van plan zijn die o zo typische Amerikaans-liberale houding aan te nemen...

Mijn zus blijft triomfantelijk nog wat jennen. Ik sta op, zodat ik niet meer hoef te horen wat ze zegt. Ik wil me terugtrekken in mijn kleine schuilplaats, het berghok in de tuin. Dat is tenminste mijn bedoeling als ik opsta. Maar de woede en de schaamte kolken in mijn binnenste en laten geen ruimte voor andere gedachten. Nadat ik ben opgestaan, zet ik één pas vooruit en schop dan met een hels kabaal een tafeltje omver. Kopjes tuimelen om en de koud geworden thee, geel als urine, vloeit eruit. Op dit moment kijk ik met ingehouden adem naar vader. In plaats van dat hij tegen me

uitvaart, ligt er een minachtend, koel lachje op zijn lippen en hij slaat de ogen niet op van zijn krant.

‘Zo reageert de Studentenunie zich af, hè?’ zegt mijn zus smalend.

Ik ben razend en met een schreeuw geef ik haar een harde trap tegen het voorhoofd. Ze valt achterover, terwijl ze naar het tafeltje grijpt. Het gebroken glas van haar bril heeft een snee in haar ooglid gemaakt en ik zie hoe er bloed uit komt. Haar lelijke gezicht wordt huiveringwekkend bleek. Uit het ooglid, dat nauw rondom het oog is gesloten, vloeit het bloed naar een zwelling op haar jukbeen. Moeder komt aangerend vanuit de keuken en begint mijn zus te verzorgen. Ik sta als aan de grond genageld, trillend van verbijstering om wat ik heb gedaan. Als ik zie dat er ook op mijn tenen bloed van mijn zus zit, komt daarvandaan branderige pijn en jeuk omhoog gekropen. Vader legt langzaam de krant in zijn schoot en kijkt in mijn richting. Ik verwacht een pak rammel en neem me voor zonder verzet tot stervens toe de slagen in ontvangst te nemen. Maar vader houdt het bij schamper commentaar.

‘Jij hoeft van je zus geen hulp meer te verwachten bij het betalen van je universiteitskosten. Er zit niets anders op dan goed te studeren en te zorgen dat je de Universiteit van Tokio binnenkomt. Staatsuniversiteiten zijn goedkoper qua schoolgeld en de kansen op een studiebeurs liggen er hoger. Zeggen dat je flink je best zult doen volstaat niet meer, het is nu doorgaan tot je erbij neervalt. Boontje komt om zijn loontje, toch? Of je zorgt dat je op de Universiteit van Tokio komt, of je gaat maar op zoek naar werk. Tenzij je naar de Militaire Academie gaat, maar dat is een ander verhaal.’

Ik voel me verkild tot in mijn darmen. Ik keer vader en de rest de rug toe en stap de tuin in. Het is een typische lentednacht. Onder de donkere hemel hangt een tweede, rooskleu-